

A Pécsi Ítéltábla, mint harmadfokú bíróság

Bhar.II.23/2022/10. szám

A Pécsi Ítéltábla Pécsett, a 2022. évi november hó 25. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta a következő

í t é l e t e t:

A harmadfokú bíróság a közúti baleset okozásának vétsége miatt **Terhelt1** ellen indított büntetőügyben a Pécsi Törvényszék 2.Bf.212/2021/12. számú ítéletét az alábbiak szerint változtatja meg:

A vádlott bűnösségét megállapítja a Btk. 235. § (1) bekezdésében meghatározott közúti baleset okozásának vétségében. Ezért 1 (egy) évre próbára bocsátja.

Kötelezi a vádlottat, hogy fizessen meg az államnak 98.800 (kilencvennyolcezer-nyolcszáz) forint első- és másodfokú eljárásban, illetve 30.480 (harmincezer-négyszáznyolcvan) forint harmadfokú eljárásban felmerült büntügyi költséget.

I n d o k o l á s

I.

- [1] A Pécsi Járásbíróság a 2021. október 5-én kelt 10.B.271/2021/10. számú ítéletével Terhelt1 vádlottat a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (továbbiakban: Btk.) 235. § (1) bekezdésében meghatározott közúti baleset okozásának vétsége miatt 150 napi tétel pénzbüntetésre ítélte, oly módon, hogy az egy napi tétel összegét 1.000 forintban határozta meg. Az így megállapított összesen 150.000 forint pénzbüntetés teljesítésére 10 havi részletfizetést engedélyezett, illetve rendelkezett arról, hogy önkéntes teljesítés hiányában a pénzbüntetést vagy annak meg nem fizetett részét szabadságvesztésre kell átváltoztatni. Ezen túlmenően kötelezte a vádlottat az eljárás során felmerült 98.800 forint büntügyi költség viselésére.

- [2] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a vádlott jelentett be fellebbezést felmentés érdekében.
- [3] A másodfokon eljáró Pécsi Törvényszék a 2022. március 3-án kelt 2.Bf.212/2021/12. számú ítéletével az elsőfokú bíróság határozatát megváltoztatta és a vádlottat a Btk. 235. § (1) bekezdésében meghatározott közúti baleset okozásának vétsége miatt emelt vád alól – bűncselekmény hiányában – felmentette.
- [4] A másodfokú bíróság ítélete ellen az ügyészség jelentett be fellebbezést a büntetőjogi felelősség megállapítása és büntetés kiszabása céljából.
- [5] A Pécsi Fellebbviteli Főügyészség az átiratában és a nyilvános ülésen jelenlévő képviselője útján az ügyészség jogorvoslati kérelmét változatlan tartalommal fenntartotta és a másodfokú bíróság ítéletének a megváltoztatását indítványozta. Ez a vádlott bűnösségének megállapítására, vele szemben pénzbüntetés alkalmazására, illetve az eljárás során felmerült bűnügyi költség viselésére történő kötelezésére irányult. Perbeszédében a védő a másodfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérte.
- [6] A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (továbbiakban: Be.) 615. § (1) bekezdése értelmében a másodfokú bíróság ítélete ellen fellebbezésnek van helye a harmadfokú bírósághoz a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bíróságéval ellentétes döntése esetén. A Be. 615. § (2) bekezdés b) pontjában írtak szerint ilyennek tekintendő az, ha a másodfokú bíróság az első fokon elítélt vádlottat felmentette. Miután a jelen ügyben éppen erről volt szó, az ügyészség által bejelentett és az ellentétes döntést sérelmező jogorvoslati kérelem joghatályos fellebbezésként megnyitotta a harmadfokú felülbírálat lehetőségét.
- [7] A harmadfokú bíróság – a Be. 618. § (1) bekezdés a) és b) pontjai alapján – a másodfokú bíróság ítéletének a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntését, továbbá azon rendelkezését, illetve részét, amelyet az elsőfokú bíróság ítéletének a sérelmezett ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálata eredményezett, valamint az elsőfokú és a másodfokú bírósági eljárást bírálta felül, tekintet nélkül arra, hogy ki milyen okból fellebbezett. Ezen túlmenően – figyelemmel a Be. 618. § (2) bekezdésére – hivatalból döntött az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező kérdésekben is.
- [8] Ennek során a harmadfokú bíróság megállapította, hogy az ügyben első-, illetve másodfokon eljáró bíróságok a perrendi szabályokat megtartották, így nem merült fel olyan a Be. 607. § (1) bekezdésében, a Be. 608. § (1) bekezdésében, illetve a Be. 609. § (1) bekezdésében írt eljárási szabálysértés, mely az érdemi elbírálásnak akadályát képezte volna.
- [9] A Be. 619. § (1) bekezdése szerint a harmadfokú bíróság a határozatát arra a tényállásra alapítja, amely alapján a másodfokú bíróság az ítéletet meghozta, kivéve, ha a másodfokú bíróság ítélete a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntés tekintetében megalapozatlan. Márpedig a harmadfokú bíróság a másodfokú bíróság ítéletének alapjául szolgáló tényállást a Be. 592. § (2) bekezdés a) pontjában írt okból részben megalapozatlannak találta, mert az – a vádlott észlelési lehetőségét érintően – egy fontos körülmény rögzítésével adós maradt. Ilyen esetekben, ha a helyes tényállás az elsőfokú, illetve másodfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok alapján megállapítható, a harmadfokú bíróság – a Be. 619. § (3) bekezdésében írt rendelkezés alkalmazásával – a részbeni megalapozatlansági okot, hiányosságot orvosolhatja, kiküszöbölheti. Mindezek alapján a harmadfokú bíróság a tényállást az alábbiak szerint egészítette ki, illetve helyesbítette:
- [10] Az elsőfokú ítélet [21] bekezdéséhez, valamint a másodfokú ítélet [17] bekezdéséhez kapcsolódó ténymegállapítás az, hogy a vádlott a gépkocsival kis sebességgel, de folyamatosan haladt ki az udvarról, *anélkül azonban, hogy az útját keresztező járda kapubejárótól északra eső szakaszát belátta volna.*
- [11] Ezen túlmenően – a bíróság által megállapított tényállásból – teljes egészében mellőzte az elsőfokú ítélet [31] bekezdését, illetve a másodfokú ítélet [25] bekezdését.

- [12] Az ekként kiegészített, illetve helyesbített tényállás most már mentes a Be. 592. § (2) bekezdésében írt részbeni megalapozatlansági hibáktól és hiányosságoktól, így az irányadó volt a harmadfokú eljárásban is.

[13]

II.

- [14] A bizonyítási eljárást az elsőfokú bíróság rendkívül széles körben folytatta le, olyan részletek felderítésének és rögzítésének szándékával, melyek tekintetében az általa foganatósított eljárási cselekmények idején már csak feltételezésen alapuló, pontatlan ténybeli megállapításokat lehetett tenni. Mindez a balesetet követő helyszíni szemle elmaradására, illetve döntően arra volt visszavezethető, hogy az eseményeket közvetlenül figyelemmel kísérő, kívülálló személy felkutatására, illetve kihallgatására nem került sor. Ezért helyesen járt el a másodfokú bíróság, amikor mellőzte a cselekmény elkövetése után mintegy két és fél esztendővel később megtartott helyszíni tárgyalás bizonytalan adataira támaszkodó, számításokon és kinematikai szimulációs vizsgálaton alapuló kategorikus ténymegállapításokat. A gyalogosan közlekedő sértett haladásának a járda középvonalához viszonyított helye és sebessége, illetve az ütközés pontja, valamint – ebből következően – egymás észlelésének ideje ugyanis nem volt pontosan feltárható, ezért a cselekvési és észlelési késedelemre vonatkozó számítások sem lehettek kellően megalapozottak.
- [15] A másodfokú bíróság által tett helyesbítések ennek felismeréséhez igazodtak, hangsúlyozva a szóban forgó megállapítások hozzávetőleges, becsült jellegét. Ez azonban az ügy elbíráltóságát, érdemi megítélését nem befolyásolta, a büntetőjogi felelősség kérdésében – a múltbeli történések felderíthetőségének korlátozottsága mellett is – megnyugtatóan állást lehetett foglalni.
- [16] Szerkesztési hiba folytán – mind az első-, mind a másodfokú bíróság – az ügydöntő határozat Be. 561. § (3) bekezdés c) pontja szerinti részében szerepeltette a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (továbbiakban: KRESZ) előírásainak a megszegésével kapcsolatos álláspontját. Ez helyesen a jogi indokoláshoz tartozik, ezért a harmadfokú bíróság az ezzel foglalkozó bekezdéseket a tényállásból mellőzte.

[17]

III.

- [18] Az irányadó tényállásból a másodfokú bíróság tévesen következtetett a vádlott büntetőjogi felelősségének a hiányára és hozott vele szemben felmentő rendelkezést.
- [19] A KRESZ 24. § (1) bekezdése értelmében az úttest széléről elinduló, a várakozó helyről az úttestre ráhajtó, az út más részéről vagy az *útnak nem minősülő területéről* az úttestre ráhajtó jármű vezetőjének, az úttesten haladó járművek és gyalogosok részére elsőbbséget kell adni. Ez az elindulás lényege, melynél a folyamatos forgalomba bekapcsolódó jármű vezetőjét fokozott körültekintési és elsőbbségadási kötelezettség terheli mindazok tekintetében, akik a közlekedésben – bármilyen módon – már részt vesznek. Ennek megfelelően az úttestre közforgalom számára meg nem nyitott területről (házból, kapualjból, telekről stb.) elinduló

vezetőnek nem csak az úton közlekedő járműveknek, hanem – amennyiben a haladási irányát járda keresztezi – a gyalogosoknak is elsőbbséget kell biztosítania.

- [20] A KRESZ 1. számú függelékének III/b) pontja szerint az elsőbbség a továbbhaladás joga a közlekedés más résztvevőjével szemben. Az elsőbbséget élvező jármű nem kényszeríthető haladási irányának vagy sebességének hirtelen megváltoztatására, illetve azt a gyalogost, akinek elsőbbsége van, az elsőbbségadásra kötelezett nem akadályozhatja és nem zavarhatja az áthaladásban.
- [21] A jelen ügyben vád tárgyává tett közlekedési helyzet alapvetése, kiinduló pontja tehát a gyalogos feltétlen – kivételt nem tűrő – elsőbbsége. Nincs ugyanis olyan rendelkezés, mely a gyalogos számára bármilyen kötöttséget megfogalmazna és előírná, hogy a járda mely részén, milyen sebességgel közlekedjen, vagy meghatározná azt, hogy a be nem látható kapualjakból – minden figyelmeztetés és jelzés nélkül – a járdára kihajtó járművekkel szemben hogyan kellene eljárnia.
- [22] A feltétlen elsőbbségadási kötelezettséggel jellemezhető közlekedési helyzetek megítélésében a bírói gyakorlat több évtizede egységes elveket követ. Ezek szerint az elsőbbségadásra kötelezett felelősségét legfeljebb az zárhatja ki, ha az elsőbbségre jogosult szabályszegése következtében a jelentős körülményeket nem észlelhette, vagy ha e körülményekre nézve az elsőbbségre jogosult megtevesztette (6/1998. *Büntető jogegységi határozat*).
- [23] Ilyen körülmény fel sem merült, a sértett közreható – szabályszegésben vagy megtevesztésben jelentkező – magatartást nem tanúsított, így a baleset kizárólag egyetlen okra, az elsőbbségadási kötelezettség elmulasztására volt visszavezethető. Márpedig az elinduláshoz kapcsolódó elsőbbségadási kötelezettség olyannyira feltétlen, hogy az még a jármű holtterében haladó vagy tartózkodó járművekre és gyalogosokra is kiterjed (EBH 2008.1755. számú eseti döntés).
- [24] Mindez azt jelentette, hogy a járdán történő áthaladás előtt az elsőbbségadásra kötelezett vádlottnak meg kellett volna győződnie műveletének veszélytelenségéről. Ezt elmulasztotta, és ugyan kis sebességgel, de mégis folyamatos haladással kihajtott a betonkerítéssel körülzárt udvarról, hangsúlyozottan anélkül, hogy az útját keresztező járda kapubejárótól északra eső részét belátta volna.
- [25] A vádlott az elsőbbségadási kötelezettségével tisztában volt, ahogyan azzal is, hogy – a magas betonkerítés miatt – a haladási irányát keresztező járda forgalmát megnyugtatóan nem érzékeli. Ennek ellenére a járművét folyamatosan, megszakítások és fékezések nélkül mozgásban tartotta, bízva abban, hogy a gyér forgalmú járdán gyalogos nem közeledik, vagy ha mégis, úgy az a kis sebessége miatt időben észleli őt és megáll. Erre a helyszín kevésbé forgalmas jellege, illetve az adott állapot, hogy a gépkocsi lassú mozgása folytán bízni lehetett az azonnali állóra fékezés eredményességében. Ez a bizakodás azonban könnyelmű volt, a sértett megjelenése végül balesethez, nyolc napon túl gyógyuló testi sérülés okozásához vezetett.
- [26] Határozatának [46] bekezdésében a másodfokú bíróság azzal érvelt, hogy a vádlott által megválasztott haladási sebesség alkalmas volt arra, hogy *reálisan számolható és számára észlelhető* akadály esetén meg tudjon állni. Nyilvánvaló, hogy a járdán történő áthaladásakor – városi környezetben – szabályosan közlekedő gyalogosra számítani kell, mi több, azzal is, hogy feltétlen elsőbbséget élvez. Az udvari kihajtó kialakítása folytán ugyanakkor a vádlott észlelési lehetősége rendkívül korlátozott volt, az északi irányból érkező gyalogosforgalmat a betonkerítés takarásáig, azaz a kapun történő áthaladásig nem mérhette fel. Ha tehát – mindezek ellenére – a folyamatos kihajtás mellett döntött, legfeljebb az ügyességére, reflexeinek gyorsaságára támaszkodhatott, a képességét azonban ez esetben túlértékelte.

- [27] A továbbhaladási jog biztosítása nélkül, a járdát keresztező áthajtás következménye előre látható, felismerhető. Ez okból a hanyagság fogalmi elemeinek a vizsgálatába – téves jogi álláspontjára visszavezethetően – a másodfokú bíróság szükségtelenül bocsátkozott (*[48] bekezdés*).
- [28] Ekként a baleset – ahogyan azt az elsőfokú bíróság is helyesen felismerte – azért következett be, mert a vádlott megszegte a KRESZ 24. § (1) bekezdésében meghatározott rendelkezést és az elindulása során nem biztosított elsőbbséget a járdán szabályosan közlekedő gyalogosnak. Magatartásának lehetséges következményeit a vádlott előre látta, de könnyelműen bízott azok elmaradásában, így a szabályszegését és az eredményhez való viszonyulását – a Btk. 8. § I. fordulata szerinti – tudatos gondatlanság jellemezte.
- [29] Ezért a harmadfokú bíróság a vádlott büntetőjogi felelősségét a Btk. 235. § (1) bekezdésében meghatározott közúti baleset okozásának vétségében megállapította.
- [30] Következésképpen az ezt célzó ügyészszégi fellebbezés megalapozottnak bizonyult.
- [31] A büntetőjogi jogkövetkezményeket befolyásoló tényezők számbavétele során súlyosító körülmény nem merült fel. Az elsőfokú bíróság a határozatában utalt arra, hogy a vádlottal szemben a közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértése miatt 2017. augusztus 3-án helyszíni bírságot szabtak ki. A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 155. § (1) bekezdése szerint a szabálysértési nyilvántartó szerv a szabálysértést elkövetettek és a helyszíni bírságoltak nyilvántartásába felvett adatokat a büntetést vagy intézkedést megállapító határozat jogerőre emelkedésétől, illetve a helyszíni bírság kiszabásától számított három évig kezeli. A szóban forgó adatok törlése után a korábban elkövetett szabálysértés büntetés kiszabási tényezőként történő értékelésének nincs helye.
- [32] A vádlott büntetlen előéletű, aki – az elkövetett gondatlan bűncselekmény tárgyi súlyához viszonyítottan – rendkívül hosszú ideig, közel négy évig állt büntetőeljárás hatálya alatt.
- [33] Ilyen körülmények között a Btk. 79. §-ában megfogalmazott büntetési célok eléréséhez intézkedés alkalmazása is elegendő, ezért a harmadfokú bíróság a vádlottat a Btk. 65. § (1) bekezdése alapján – a Btk. 65. § (3) bekezdésében meghatározott keretek között – egy évre próbára bocsátotta.
- [34] Mindez azt is jelenti, hogy az eljárás során felmerült bűnügyi költséget a Be. 574. § (1) bekezdése értelmében a vádlottnak kell viselnie.

P é c s, 2022. november 25.

Dr. Krémer László s.k. a tanács elnöke, Dr. Túri Tamás s.k. előadó bíró, Dr. Eördögh Dávid s.k. bíró

A Pécsi Törvényszék 2.Bf.212/2021/12. számú ítélete a Pécsi Ítéltábla Bhar.II.23/2022/10. számú ítélete folytán – az abban írt változtatásokkal – a 2022. évi november hó 25. napján jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

Dr. Krémer László s.k.

a tanács elnöke